

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 5/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť Slovenskej sporiteľne, a. s., Tomášikova 48, Bratislava, zastúpenej spoločnosťou JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Roman Kvasnica, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 377/2013-95 z 31. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Slovenskej sporiteľne, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júla 2014 doručená sťažnosť Slovenskej sporiteľne, a. s., Tomášikova 48, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne

konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 377/2013-95 z 31. marca 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalovanej bola rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 45 C 228/2012-68 z 5. februára 2013 zaviazaná zaplatiť žalobkyni sumu 3 343,95 € s príslušenstvom. Sťažovateľka proti tomuto rozsudku okresného súdu podala odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol tak, že rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky sa odvolací súd nevysporiadal s jej podstatnou odvolacou argumentáciou, v zmysle ktorej *„súčasťou platných právnych predpisov je aj hmotno-právne ustanovenie § 27 ods. 8 Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, ktoré sa vzťahuje na všetky právne vzťahy uzatvárané bankou, a nie je žiadnym právnym predpisom vylúčené použitie tohto ustanovenia na právne vzťahy banky, a pretože toto ustanovenie zakazuje banke určité typy zmlúv uzatvárať, tak s použitím § 119 ods. 3 Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, veta za bodkočiarkou, nemôže banka pokračovať v plneniach skôr uzavretých zmlúv tohto typu (výslovne je táto nepravá retroaktivita zákona stanovená v § 116 Zákona č. 483/2001 Z. z. zákona o bankách)“.*

Plnenie z takýchto skoršie uzatvorených zmlúv sa stalo podľa názoru sťažovateľky zákonom zakázaným, a to s poukazom na § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 483/2001 Z. z.“), ktorý ustanovuje bankám zákaz uzatvárať také zmluvy, z ktorých nemajú primerané protiplnenie (napr. zmluva o dôchodku).

Sťažovateľka v tejto súvislosti konštatuje, že to nespôsobuje spätnú neplatnosť uvedených zmlúv, ale *„dodatočnú nemožnosť plnenia, čo sa vzťahuje podľa platnej právnej úpravy aj na skôr vzniknuté právne vzťahy“* (§ 116 zákona č. 483/2001 Z. z.).

Sťažovateľka v ďalšej časti sťažnosti namieta nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s tou jej odvolacou argumentáciou, podľa ktorej sa na danú vec „*má použiť Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách, pretože zákon o bankách upravuje okrem bankových činností aj iné činnosti banky, upravuje celé postavenie banky, podľa § 1 Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách tento zákon upravuje niektoré vzťahy súvisiace so vznikom, s organizáciou, riadením, podnikaním a so zánikom bánk so sídlom na území Slovenskej republiky a niektoré vzťahy súvisiace s pôsobením zahraničných bánk na území Slovenskej republiky na účel regulácie a kontroly bánk, pobočiek zahraničných bánk a iných subjektov s cieľom bezpečného fungovania bankového systému. Skutočnosť, že aj v tejto veci ide o vzťahy súvisiace s organizáciou, riadením, resp. podnikaním žalovaného – banky so sídlom na území Slovenskej republiky (teda vzťahy vymenované v ustanovení § 1 zákona o bankách), je preukázaná v konaní vykonaným dôkazom, a to Štatútom Podporného dôchodkového fondu Slovenskej štátnej sporiteľne, ktorý bol účinný od 1.7.1993, v ktorého čl. I sa uvádza, že Podporný dôchodkový fond Slovenskej štátnej sporiteľne (SŠTSP) slúži... na podporu stabilizácie pracovníkov SŠTSP. Teda ide pri tejto zmluve o dôchodku o úpravu vzťahu súvisiaceho s organizáciou, riadením, resp. podnikaním žalovaného – banky.*“.

Rozsudok krajského súdu sťažovateľka považuje za arbitrárny, neodôvodnený a odnímajúci jej súdnu ochranu, pričom konštatuje, že pokiaľ „*súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O. s. p., dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutia dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní vo veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru...*“.

Sťažovateľka na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd vo veci meritórne rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa Slovenská sporiteľňa, a.s. v skratke SLSP, a.s. podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.03.2014, č. k. 6 Co 377/2013-95, porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.03.2014, č. k. 6 Co 377/2013-95, a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave, aby v nej znovu konal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný úplne nahradiť sťažovateľovi trovy konania do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia, k rukám advokáta JUDr. Romana Kvasnicu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného

práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom, ktorým krajský súd v odvolacom konaní potvrdil rozsudok okresného súdu ako súdu prvého stupňa.

Podstatnou sťažnostnou námietkou je tvrdenie sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku, keďže krajský súd sa podľa sťažovateľky nevysporiadal s jej odvolacími námietkami významnými pre právne posúdenie veci.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V súvislosti s námietkami sťažovateľky ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96) ani súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera jej účel a význam, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j.

s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03, IV. ÚS 112/05, III. ÚS 25/06, IV. ÚS 301/09, IV. ÚS 27/2010, rovnako aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, *Recueil* III/1997).

Vzhľadom na charakter námietok sťažovateľky ústavný súd tiež zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 618/2012, III. ÚS 104/2013), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Na citovaný právny názor nadväzuje § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ústavný súd preto v prvom rade preskúmal rozsudok okresného súdu, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť žalobkyni peňažné plnenie s príslušenstvom.

Z obsahu rozsudku okresného súdu je možné ustáliť, že v danom prípade bola spornou otázka výkladu a aplikácie § 842 a § 582 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky

zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákoník“), a to v súvislosti s ukončením zmluvy o dôchodku.

Podľa § 842 Občianskeho zákoníka zmluvou o dôchodku sa zakladá niekomu na doživotne alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania právo na vyplácanie určitého dôchodku.

Podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákoníka ak je dojednaná zmluva na dobu neurčitú, ktorej predmetom je záväzok na nepretržitú alebo opakovanú činnosť, alebo záväzok zdržať sa určitej činnosti alebo strpieť určitú činnosť a ak zo zákona alebo zo zmluvy nevyplýva spôsob jej výpovede, možno zmluvu vypovedať v lehote troch mesiacov ku koncu kalendárneho štvrťroka.

Žalobkyňa ako príjemkyňa a sťažovateľka ako povinná uzatvorili zmluvu, ktorej predmetom bolo doživotné plnenie žalobkyni, a to z uplatneného nároku na plnenie z podporného dôchodkového fondu sťažovateľky podľa štatútu fondu. Plnenie malo byť žalobkyni poskytované sťažovateľkou v príslušných sumách k 15. dňu každého mesiaca až do dožitia žalobkyne na základe skutočností uvedených v žiadosti o plnenie, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Po splnení podmienok teda žalobkyňa uplatnila proti sťažovateľke nárok na plnenie z podporného dôchodkového fondu, pričom sťažovateľka na základe zmluvy spočiatku žalobkyni plnila. Následne sťažovateľka žalobkyni doručila bez uvedenia dôvodu s poukazom na § 582 Občianskeho zákoníka výpoveď zmluvy, ktorú žalobkyňa považovala za neplatnú tvrdiac, že zmluvy boli viazané na objektívnu konkrétnu právnu skutočnosť, ktorá nastane ex post, a to dožitie. Z toho žalobkyňa vyvodzovala, že zmluva bola uzatvorená na dobu určitú a nebolo ju možné vypovedať v zmysle § 582 Občianskeho zákoníka. Vzhľadom na uvedené tvrdila, že zmluva je platná a účinná, a domáhala sa plnenia z nej.

Z prvostupňového rozsudku vyplýva, že sťažovateľka žiadala žalobu zamietnuť aj s poukazom na § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., podľa ktorého banky nesmú uzatvárať zmluvy za nápadne nevýhodných podmienok, najmä také zmluvy, ktoré ich zaväzujú

na hospodársky neodôvodnené plnenie alebo na plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote, pričom za takúto zmluvu označila aj zmluvu uzavretú so žalobkyňou.

Na základe vykonaného dokazovania považoval okresný súd za preukázané, že sťažovateľka so žalobkyňou uzavreli podľa § 842 Občianskeho zákonníka zmluvu o poskytovaní plnenia z podporného dôchodkového fondu, ktorej predmetom bolo doživotné plnenie sťažovateľkou ako povinnou v prospech žalobkyne ako príjemcu v sume uvedenej v predmetnej zmluve, a to mesačne. Sťažovateľka po istom čase uplatnila proti žalobkyňi výpoveď predmetnej zmluvy, lebo podľa jej názoru zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú.

Okresný súd vo svojom rozsudku konštatoval, že *„v predmetnej zmluve o dôchodku bol teda presne vymedzený začiatok právneho vzťahu a koniec právneho vzťahu a to počnúc mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom začal príjemca poberať starobný alebo invalidný dôchodok až do dožitia navrhovateľky“*. Z toho okresný súd uzavrel, že *„zmluva o dôchodku nebola uzavretá na dobu neurčitú, ale na určenú dobu neurčitého trvania, preto odporca nemohol dať výpoveď navrhovateľke podľa § 582 ods. 1 Obč. zák., na ukončenie právneho vzťahu medzi účastníkmi založeného zmluvou o dôchodku a preto má naďalej povinnosť plniť navrhovateľke podľa uzatvorenej zmluvy o poskytovaní plnenia“*.

Ďalej podľa názoru okresného súdu formulovaného v predmetnom rozsudku výpoveď zmluvy nebola platná, pretože podmienka podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka (nemožnosť plnenia) nebola splnená. Ustanovenie zákona č. 483/2001 Z. z., ktorým sťažovateľka argumentovala (§ 27 ods. 8), podľa názoru okresného súdu nebolo aplikovateľné, pretože *«sa vôbec netýka vzťahov upravených predmetnou Zmluvou o dôchodku, t. j. interných vecí banky ako zamestnávateľa a jej zamestnanca, ale predmetné ustanovenie upravuje vzťahy banky t. j. pri podnikaní banky, čo vyplýva zo začlenenia tohto ustanovenia v časti zákona o bankách nazvanej „požiadavky na podnikanie banky a pobočky zahraničnej banky“*. Zákon o bankách upravuje vzťahy odporcu ako banky navonok, t. j. uzatváranie zmlúv s klientmi či inými bankami vzhľadom k predmetu

podnikateľskej činnosti, upravuje predovšetkým aktivity banky navonok, pričom upravuje aj niektoré vzťahy súvisiace s týmito aktivitami podľa § 1 cit. zák., a z uvedeného je zrejmé, že uzatváranie zmlúv o dôchodku s vlastnými zamestnancami nie je podnikaním banky. Súd má za to, že na právny vzťah založený medzi účastníkmi zmluvou o dôchodku nemožno aplikovať citovaný zákon o bankách. Ustanovenie § 119 ods. 3 Zákona o bankách len stanovuje bankám povinnosť zosúladiť svoje právne vzťahy voči tretím osobám vzniknuté pri vykonávaní činnosti podľa doterajších predpisov (t.j. podľa predpisov pred nadobudnutím účinnosti zákona o bankách) so zákonom o bankách, a to do 6 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto predpisu. V prípade, ak by sa banka dostala do rozporu so svojou povinnosťou zosúladiť svoje vzťahy s tretími osobami, tak jej hrozí správna sankcia. Zákon o bankách však nestanovuje, že by plnenie zo zmlúv uzavretých v rozpore s ust. 27 ods. 8 Zák. o bankách bolo nemožné, alebo protiprávne, z tohto ustanovenia nevyplýva skutočnosť, že by došlo k zániku zmluvy o dôchodku z dôvodu nemožnosti dodatočného plnenia, záväzok povinného zo zmluvy trval aj pri zmene jeho právnej formy ako aj pre jeho právneho nástupcu (bod 6 zmluvy).»

Sťažovateľka podala proti rozsudku prvostupňového súdu odvolanie, ktoré krajský súd ako súd odvolací bez nariadenia pojednávania prerokoval, a dospel k záveru, že odvolaním napadnuté prvostupňové rozhodnutie je vecne správne, preto ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že *„trvanie zmluvy o dôchodku je ohraničené právnou skutočnosťou. V prípade doživotne určenej doby je touto rozhodujúcou právnou skutočnosťou smrť fyzickej osoby. Skutočnosť, že takto určená doba má neurčité trvanie, je logická, keďže nie je možné v čase uzatvorenia zmluvy dopredu vedieť, kedy poberateľ dôchodku zomrie. Zákonodarca v ustanoveniach o zmluvách dôchodku nepracuje so slovom smrť, ale uvádza, že zmluva o dôchodku sa môže uzavrieť na doživotne, alebo inak určenú dobu neurčitého trvania. Vymedzenie doby trvania zmluvného vzťahu k udalosti, o ktorej je isté, že v budúcnosti nastane (ako v prípade smrti), nie je však možné považovať za neurčité a nezakladá zmluvný vzťah na dobu neurčitú, je*

z neho zrejme, že je určený začiatok trvania tohto zmluvného vzťahu ako aj jeho koniec (ohraničený smrťou), a zrejme nie je len to, kedy k nemu dôjde. Zo žiadneho pozitívneho práva totiž nemožno vyvodiť, že by dojednanie právneho pomeru na dobu určitú muselo byť vymedzené konkrétne uvedeným dátumom, alebo dokonca presnejším časovým určením. Je vecou účastníkov zmluvy ako vyjadria svoju súhlasnú vôľu obmedziť výkon práv a povinnosti z dojednanej zmluvy na dobu určitú. Zmluva o dôchodku uzatvorená na doživotne určenú dobu, ako aj určenú dobu neurčitého trvania, je vždy zmluvou na dobu určitú. Vymedzením povinnosti plniť doživotne zmluvné strany prejavili vôľu byť takouto zmluvou viazané a to až do smrti osoby oprávnenej na prijatie plnenia z tejto zmluvy. Uvedenému právnemu záveru, že zmluvu o dôchodku je možné dohodnúť buď doživotne, teda do okamihu smrti, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania špecifikovaného určitým časovým úsekom nasvedčuje aj charakter a účel predmetnej zmluvy, ktorou žalovaný sledoval zabezpečenie sociálnej starostlivosti o zamestnanca odchádzajúceho do dôchodku, s úmyslom poskytnutia výhody z podporného dôchodkového fondu slúžiaceho na subvenciu životnej úrovne, ktorá je oproti príjmu dosahovanému počas produktívneho veku zamestnanca výrazne znížená a teda nepredpokladá sa možnosť jednostrannej výpovede. Vzhľadom na skutočnosť, že zmluva nebola uzavretá na dobu neurčitú, žalovaný ju nemohol vypovedať podľa § 582 Obč. zák... Žalovaný vytýkal súdu prvého stupňa okrem iného neaplikovanie ustanovení § 27 ods. 8, § 116 a najmä § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zák. č. 483/2001 Z. z. o bankách. Odvolací súd má za to, že žalovaný neuzatváral zmluvu so žalobkyňou ako podnikateľ pri výkone svojej podnikateľskej činnosti; nešlo ani o vzťah banky s klientom, ale zo strany žalovaného išlo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti o pracovníka odchádzajúceho do dôchodku, spadajúcu pod agendu personálneho a sociálneho úseku divízie ľudských zdrojov, preto táto námietka je bez právneho významu.»

Ústavný súd sa s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia prvostupňového rozsudku v spojení s rozsudkom krajského súdu nestotožňuje s tvrdením sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku. Krajský súd náležite a zrozumiteľne odpovedal na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej

ochrany, ktoré sťažovateľka v odvolaní nastolila, a nevyhol sa ani ťažiskovým odvolacím argumentom sťažovateľky majúcim pre vec podstatný význam. Odôvodnenie jeho rozhodnutia obsahuje dostatok skutkových argumentov a ich právnych posúdení, tieto skutkové a právne závery nie sú v logickom rozpore a nevizujú zjavné omyly v aplikácii procesných a hmotnoprávných predpisov. Vzhľadom na to ústavný súd považuje napadnuté rozsudky za ústavne udržateľné, spĺňajúce hlavné požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniam súdnych rozhodnutí.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom odôvodnení rozsudku krajského súdu (v spojení s dôvodmi rozsudku okresného súdu) dospel k názoru, že zo záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa kľúčového právneho problému spočívajúceho v hľadaní ústavne akceptovateľnej odpovede na otázku, či zmluva o dôchodku podľa § 842 Občianskeho zákonníka zakladajúca právo na dôchodok do konca života (alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania) je zmluvou na dobu určitú alebo neurčitú, nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia dotknutých ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (v tomto prípade Občianskeho zákonníka), ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu.

Dôvody napadnutého rozsudku, ktoré viedli krajský súd k rovnakému právnomu záveru, ku ktorému dospel aj okresný súd, že zmluva o dôchodku uzatvorená medzi sťažovateľkou a žalobkyňou je zmluvou uzatvorenou na dobu určitú, a to doživotne, pričom vymedzením povinností plniť doživotne zmluvné strany prejavili vôľu byť takýmito zmluvami viazané až do smrti osoby oprávnenej na prijatie dôchodku, preto samotná vôľa sťažovateľky ukončiť jednostranne (výpoveďou) svoj záväzok je vzhľadom na charakter zmluvy nepostačujúca, v dôsledku čoho je takáto výpoveď neplatná pre rozpor so zákonom, nemôžu podľa názoru ústavného súdu viesť k záveru o ústavnej neakceptovateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, čo by zároveň zakladalo dôvod na vyslovenie porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Krajský súd rozhodol vo veci sťažovateľky spôsobom, s ktorým sťažovateľka síce nesúhlasí, avšak obsahom základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé

súdne konanie nie je právo na prijatie takého rozhodnutia, ktoré by muselo konvenovať názorom a požiadavkám sťažovateľky. Nezávislé súdne rozhodovanie občianskoprávných sporov vyúsťuje takmer bezvýnimočne do takého verdiktu, že jeden z účastníkov konania nie je procesne úspešný (m. m. IV. ÚS 320/2012, II. ÚS 180/2013).

Ústavný súd dodáva, že k tejto právnej otázke už vyslovil právny názor vo viacerých svojich rozhodnutiach (okrem nálezu sp. zn. II. ÚS 26/2012 z 25. apríla 2012, napr. tiež v uznesení sp. zn. IV. ÚS 550/2012 zo 7. novembra 2012, uznesení sp. zn. II. ÚS 505/2012 z 13. novembra 2012, uznesení sp. zn. III. ÚS 103/2014 z 19. februára 2014, uznesení sp. zn. I. ÚS 482/2014 z 10. septembra 2014) s tým, že v zmysle jeho právneho názoru by bolo v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy zmluvy o dôchodku pripustiť, aby istota poskytovania dôchodku oprávnenej osobe bola (v takýchto prípadoch) narušená možnosťou povinnej osoby kedykoľvek takýto zmluvný vzťah ukončiť. V takýchto veciach je preto vylúčené tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že ak všeobecný súd reagoval na procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu a štádia civilného procesu, v ktorom účastník uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, nemôže dôjsť k porušeniu základného práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 329/04).

S odvolaním sa na uvedené ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutými rozsudkom krajského súdu a namietanými porušeniami označených práv (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), a preto sťažnosť sťažovateľky odmietol pri predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky obsiahnutými v jej sťažnostnom petite.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2015